

Aan de Colleges van Burgemeester en wethouders van de gemeente Dalfsen, Meppel, Oldebroek, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Zwolle, 8 april 2020

Betreft: Advies 'Regioplan Basisvaardigheden'

Geacht College,

Op 26 februari ontvingen wij als gezamenlijke adviesraden het verzoek advies uit te brengen op het 'Regioplan Basisvaardigheden'. Aan dat verzoek voldoen wij graag.

Regioplan

In aansluiting op het bestuursakkoord wordt in het regioplan de komende 5 jaar ingezet op bereik en NT1 (inwoners met Nederlands als moedertaal), monitoring en kwaliteit van de ondersteuning aan inwoners en het versterken van lokale taalsamenwerking en regierol van de gemeenten. Vanuit inwonersperspectief kunnen de regionale adviesraden deze doelen ondersteunen.

Integraal en preventief

Wel adviseren we om deze punten expliciet aan te vullen met een punt gericht op preventie. Hieronder lichten we dit toe.

Overheden en andere organisaties vragen steeds meer zelfredzaamheid van inwoners. Daarvoor zijn basisvaardigheden (taal, rekenen, digitaal) van groot belang.

In hoofdstuk 4.1 staat dat laaggeletterdheid vaak generatie overstijgend is. Kinderen waarvan beide ouders laaggeletterd zijn, hebben een driemaal grotere kans om ook zelf laaggeletterd te worden. Daarnaast wijst onderzoek naar laaggeletterdheid uit dat 2,5 miljoen mensen ongeletterd zijn in Nederland en 25% van de basisschoolleerlingen de basisschool verlaat met 2 jaar taalachterstand. 17,9% van de 15-jarigen in Nederland heeft grote moeite met het begrijpen van hun schoolboeken en zal later zeer waarschijnlijk onder de noemer laaggeletterdheid vallen. 1 op de 8 leerlingen verlaat het vmbo zonder het vereiste niveau van geletterdheid (2F) te beheersen.

Er wordt in de nota aangegeven dat er geen budget of middelen zijn voor preventie maar in hoofdstuk 6.3.b. staat dat er wel ingezet wordt op preventie. We adviseren om rondom preventie integraal te kijken naar de mogelijkheden. Er wordt steeds vaker preventief gewerkt op diverse vlakken. Rondom Basisvaardigheden zou hierbij aangesloten kunnen worden. Verder adviseren wij om regionale afspraken te maken over het voorkomen van onvoldoende basisvaardigheden.

Concreet

Er zijn in dit regioplan veel algemeenheden opgenomen. Zinnen als: 'afspraken maken, rollen duidelijk maken' etc., vinden we erg abstract. Dat geldt ook voor diverse onderwerpen die worden verwoord zoals 'de taalmeter is nog onvoldoende geborgd in het primaire proces', 'er worden afspraken gemaakt met ketenpartners'. We adviseren concreet en SMART geformuleerde doelen te beschrijven.

Nulmeting en monitoring

Op pagina 2, punt 1 van de samenvatting staat dat het doel is om in 2024 meer mensen bereikt te hebben met een aanbod op maat. 'We willen in 2024 een toename van 10% NT1 bereiken t.o.v. de nulmeting in 2020'. 10% lijkt heel laag. We adviseren om ambitieuzer te zijn in uw doelstelling.

Op pagina 8, paragraaf 6.2 staat dat gemeenten in samenhang met de landelijke initiatieven, een monitor basisvaardigheden ontwikkelen. Wij adviseren u om duidelijk te beschrijven hoe en waar de monitor basisvaardigheden voor wordt ingezet en wat er nodig is om monitoring tot een succes te maken.

U vraagt zich af op welke wijze u inwoners beter kan bereiken. Een nulmeting of monitoring kan ook in het licht van preventie belangrijk zijn. Zo meet u of de gemeente inwoners bereikt die de gemeente wil bereiken. Wij adviseren om bij het doen van een nulmeting of monitoring u ook te richten op preventie en het bereiken van inwoners.

Inkoop

De inkoop vindt nu decentraal plaats. In hoofdstuk 3.1 wordt de vraag gesteld of dit zo moet blijven. Uit de gegevens in de brief blijkt dat alle gemeenten tevreden zijn over de huidige manier van inkoop. Wij adviseren om de inkoop te laten zoals deze nu is. Inkoop meer centraal maken kost tijd en energie die wij liever besteedt zien aan inwoners.

Kwaliteit

Wél vragen we aandacht voor de kwaliteit of behoud daarvan door taalsamenwerking, bij voorkeur ook in de regio. Decentrale inkoop kan maatwerk opleveren per gemeente. We adviseren om goed en kritisch te blijven kijken naar het eigen lokale aanbod.

Inwonersparticipatie

Nu de landelijke stichting een kleinere rol krijgt is het noodzakelijk kwaliteitsborging regionaal te organiseren. Wij adviseren om regionale cliëntparticipatie betreffende dit onderwerp te organiseren.

Bereiken van NT1 inwoners

U geeft aan dat ondanks vele inspanningen in de uitvoering blijkt dat met name het bereiken van NT1 inwoners (Nederlands als moedertaal) lastig is en vraagt daarover ons advies. Voor de adviesraden is het onvoldoende inzichtelijk wat de gemeenten momenteel doen om NT1 inwoners te bereiken. We adviseren om van elke gemeente inzichtelijk te maken wat zij concreet doet om laaggeletterdheid tegen te gaan. Maak daarbij inzichtelijk of de taalmeter wordt ingezet en wat er met de uitkomsten wordt gedaan. Volgens het regioplan zijn er veel laaggeletterden, wij vragen ons af of dit ook uit de taalmeter naar voren komt.

Wij adviseren om meer gebruik te maken van ervaringsdeskundigen. Zij weten als geen ander waar NT1 inwoners tegenaan lopen en wat er gedaan kan worden om hen beter te bereiken.

Zij kunnen meedenken over onder andere communicatie met de doelgroep en wellicht zelf ook in gesprek gaan met inwoners. Daarnaast adviseren wij in te zetten op het doorbreken van taboes. Niet kunnen lezen en schrijven zorgt dikwijls voor veel schaamte. Wellicht kunt u goede voorbeelden verspreiden in de regio, taboes op scholen bespreekbaar maken, ervaringsdeskundigen in gesprek laten gaan met inwoners of op andere wijze de taboesfeer doorbreken.

Tot slot geven wij u mee dat het document meerdere taal- en spellingsfouten bevat en de nummering/lettering klopt soms niet. In paragraaf 6.2 loopt de zinsopbouw niet helemaal goed.

Mocht ons advies u aanleiding geven tot vragen dan zijn wij graag bereid dit advies toe te lichten.

Namens de voorzitters van de adviesraden
Aljona Wertheim
Voorzitter Participatieraad Zwolle